

Kurzusleírás (tematika)

| | | | | |
|--|---|---|--|--|
| Kurzus neve: Társadalmi ismeretek I. Művészetszociológia | | | | |
| A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Szarvas Márton Marton.szarvas@g.mome.hu | | | | |
| Kód: M-DM-103-1 | Kapcsolódó tanterv (szak/szint): DMMA | A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 1 | Kredit: 5 | Tanóraszám: 24 Egyéni hallgatói munkaóra: 51 |
| Kapcsolt kódok: | Típus: előadás | Szab.vál-ként felvehető-e? Nem. | Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: | |
| A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): | | | | |
| Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: A hallgató a félév során megismerkedik a kulturális termelés és művészeti mező elemzéséhez kapcsolódó alapvető társadalomtudományos fogalmakkal, folyamatokkal azok történetével és kialakulásával. Képesség: A hallgató képes elhelyezni a kulturális termelést a politikai és társadalomtudományos folyamatok egészében, azokat kritikai szempontok szerint olvassa, elemzi. Attitűd: Hallgató a kultúrához való hozzáféréssel kapcsolatos egyenlőtlenségek (nemi, osztály, rassz, etnicitás, földrajzi) forrását felismeri és a társadalmi felelősségvállalás elvei szerint viszonyul azokhoz. Autonómia és felelősségvállalás: A hallgató a félév végére képes alapvető kultúrakutatáshoz kapcsolódó társadalomtudományos szövegek olvasására. Adott társadalmi jelenségekhez képes reflektáltan viszonyulni kutatási és menedzseri munkája során. | | | | |
| A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: 1. Bevezető – a művészet szociológiai vizsgálata 2. Értelmiségek és a művészeti munka sajátosságai 3. Kulturális termelés, mint ideológia 4. Módszertan – kulturális intézmények és alkotók vizsgálata 5. Nemi egyenlőtlenségek a kultúra területén 6. Ízlés társadalmi feltételei 7. Kulturális termelés 8. Kultúrpolitika és kulturális politika 9. Kolonializmus és értelmiségi episztemológiák 10. Magyarországi és kelet európai sajátosságok 11. Alternatívák és önszerveződés 12. Konklúzió | | | | |
| Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai: A kurzus menete heti rendszerességű, az alkalmak időpontjai | | | | |

. Alkalmak heti bontásban:

1. Hét: Bevezető – a művészet szociológiai vizsgálata: Az alkalmon a művészeti és kulturális termelés szociológiai vizsgálatának alapjait és szükségességét vizsgáljuk.

Ajánlott olvasmány:

Buka, Virág, Nagy, Kristóf, Szarvas, Márton (2022). Kultúra és Kapitalizmus. Fordulat 30. (7-39).

http://fordulat.net/pdf/30/F30_BUKA_NAGY_SZARVAS.pdf

2. Hét: Értelmiségek és a művészeti munka sajátosságai: Antonio Gramsci és Karl Mannheim munkáján keresztül az értelmiségi pozíciók történetét és strukturális sajátosságait elemezzük

Kötelező olvasmány:

Mannheim, Karl (1929) 1996: Ideológia és utópia. Budapest, Atlantisz Könyvkiadó (részletek)

Gramsci, Antonio (1979) Válaszút a pedagógiában. Budapest: Akadémiai kiadó. (részletek)

Beck, A. (2003). Cultural Work: Understanding the cultural industries. Routledge. (részletek)

Ajánlott olvasmány:

Szelényi Iván & King, Lawrence 2016: Új osztály elméletek: az értelmiség és a hatalom viszonyáról – Válogatás Eszmélet 112.: 148-164

3. Hét: Kulturális termelés, mint ideológia: Karl Marx és Friedrich Engels munkája alapján a művészeti termelésről, mint ideológia termelésről tanulunk

Kötelező olvasmány:

Marx, K., & Engels, F. (1974). Német Ideológia. Helikon. (részletek)

Ajánlott olvasmány:

Wolff, Janet (1993) The Social Production of Art. Macmillan: London. (49-71)

4. Hét: Módszertan – kulturális intézmények és alkotók vizsgálata: az alkalmon megismerkedünk pár alapvető módszertani megközelítéssel, ami a művészeti munka és intézmények vizsgálatát segíti. Az évszázó esszéik témáját és a rövid összefoglalóját eddig az időpontig kell leadni, prezentálni.

Kötelező olvasmány:

Kuleva, Margarita (2023) „Towards luminescent Ethnography of Creative Work: Purity, Dirt and Social Inequality in Russian Art Institutions” European Journal of Cultural Studies (26)1.

Ajánlott olvasmány:

Bourdieu, Pierre (2002): A kulturális alkotások tudományos vizsgálata érdekében In: A gyakorlati észjárás. Budapest.

5. Hét: Nemi egyenlőtlenségek a kultúra területén: a nemi alapú munkamegosztás és az arra épülő egyenlőtlenségekkel foglalkozunk. Külön kitérünk a női alkotói pozíciók társadalmi feltételeire.

Kötelező olvasmány:

Praznik, Katja (2022): A művészet eltagadott gazdaságának feminista megközelítése In: Fordulat 30 (65-85)

http://fordulat.net/pdf/30/F30_PRAZNIK.pdf

Ajánlott olvasmány:

Barna Emília (2022) „Emotional and Relational Labour in Music from a Feminist Perspective” In: Music as Labour: Inequalities and Activism in the Past and Present. London: Routledge

Barna Emília, Katona Noémi (2022) LiveJasmin and the Hierarchies of the Global Sexcam Industry: Beyond the Digitalization and Empowerment Narrative.

https://www.academia.edu/74966980/LiveJasmin_and_the_Hierarchies_of_the_Global_Sexcam_Industry_Beyond_the_Digitalization_and_Empowerment_Narrative

6. Hét: Ízlés társadalmi feltételei – Pierre Bourdieu munkáján keresztül vizsgáljuk az ízlés társadalmi meghatározottságát

Kötelező olvasmány:

Bourdieu, Pierre (1999) „Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke”

Ajánlott olvasmány:

Bourdieu, Pierre (1984): Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste Cambridge: Harvard University Press.

Brook, O., O'Brien, D., & Taylor, M. (2020). Culture is bad for you. Manchester University Press.

7. Hét: Kulturális termelés mezeje és a művészetvilág: a kulturális munkások által alkotott közösségek leírására alkalmas fogalmakkal ismerkedünk

Kötelező olvasmány:

Becker S., Howard (1983) *Art Worlds*. Berkeley: University of California Press. (részletek)

Bourdieu, Pierre (2012) *A művészet szabályai*. Budapest: BKF. (részletek)

Ajánlott olvasmány:

Sasvári Edit, Hornyik Sándor, Turai Hedvig (2018) *Art in Hungary, 1956–1980: Doublespeak and Beyond*. London: Themes and Hudson.

8. Hét: Kultúrpolitika és kulturális politika: a kritikai közpolitika kutatás eszközeivel elemezzük a kultúrpolitikák születése körüli folyamatokat

Kötelező olvasmány:

Bennett, T. (1992). Putting Policy into Cultural Studies. In L. Grossberg, C. Nelson, & P. A. Treichler (Eds.), *Cultural Studies* (pp. 23–37). Routledge.

Ajánlott olvasmány:

Bennett, T. (1998). *Culture: A Reformer's Science*. Sage.

9. Hét: Kolonializmus és értelmiségi episztemológiák: az Európán kívüli művészeti termelés történetének és folyamatainak megismeréséhez tanulunk eszközöket

Kötelező olvasmány:

Fanon, F. (1952). *Black Skin, White Masks*. Grove Press. (részletek)

Mitchell, T. (1989). The World as Exhibition. *Comparative Studies in Society and History*, 31(2), 217–236.

Ajánlott olvasmány:

Sahlins, M. (1992). The economics of develop-man in the Pacific. *Anthropology and Aesthetics*, 21, 12–25.

10. Hét: Magyarországi és kelet európai sajátosságok: Kelet-európai és magyarországi művészeti termelés sajátosságait ismerjük meg. A fél-perifériás pozíció és a poszt szocialista állapot jellegzetességeire különös figyelmet fordítunk.

Kötelező olvasmány:

Nagy, K., & Szarvas, M. (2021). Morals of Precarity: Artistic Trajectories under the Orbán Regime of Hungary. *Comparativ*, 31(2), 217–230.

Kiossev, A. (2000). Megjegyzések az önkolonizáló kultúráról. *Magyar Lettre Internationale*, 37, 7–10.

Ajánlott olvasmány:

Nagy, K. (2022). A Magyar Művészeti Akadémia köztestületi ambíciói, anyagi és politikai függései 1992 és 2003 között. *Kultúra És Közösség*, XIII(1), 69–80.

Huth, J. (2022). A menedzserkapitalizmustól a kultúrharciig: A képzőművész-szövetségek válsága a kilencvenes években. *Kultúra És Közösség*, XIII(1), 53–67.

11. Hét: Alternatívák és önszerveződés: hogyan védik meg az érdekeiket a kulturális munkások? Milyen mozgalmi kezdeményezések vannak a munkahelyi kiszolgáltatottság kezelésére? Az óra első felében a diákok prezentálják a féléves esszé tartalmát és elméleti keretét a másodikban a kulturális munka és munkaszervezés kérdéseit tárgyaljuk.

Kötelező olvasmány:

Buka Virág, Gagyai Ágnes, Nagy Kristóf, Szarvas Márton (2021) Kiút a művészet válságából In: *Café Babel* 82 (38-45)

https://www.academia.edu/60795716/Buka_Vir%C3%A1g_Gagyai_%C3%81gnes_Nagy_Krist%C3%B3f_%C3%A9s_Szarvas_M%C3%A1rton_Ki%C3%BAt_a_m%C5%B1v%C3%A9szet_v%C3%A1ls%C3%A1g%C3%A1b%C3%B3l

Sandoval, M. (2018). From passionate labour to compassionate work: Cultural co-ops, do what you love and social change. *European Journal of Cultural Studies*, 21(2), 113–129.

Ajánlott olvasmány:

Marisol Sandoval and Greig de Peuter. 2021. "Cultures of Co-operation: Insights from a Study of Co-ops in Creative Industries." *STIR* 32 (Winter): 26-27.

Greig de Peuter, Kate Oakley, and Madison Trusolino (2022) *The Pandemic Politics of Cultural Work: Collective Responses to the COVID-19 Crisis*, *International Journal of Cultural Policy*.

12. Hét Konklúzió

Az óra első felében a diákok prezentálják a féléves esszé tartalmát és elméleti keretét. Az idő maradék részében pedig összefoglaljuk az óra tartalmát.

A hallgatók tennivalói, feladatai:

- Órai részvétel: a hallgató részt vesz az órai beszélgetésekben, a feladott olvasmányt elolvassa és értelmezi.
- Absztrakt: a hallgató a 4. hétre egy 200 szavas összefoglalót ír, ami tartalmazza az félév végi esszé tárgyát és a kutatási kérdéseket.
- Projektvázlat: a hallgató egy 5 perces prezentáció formájában bemutatja a félévvégi esszé tartalmát, elméleti és módszertani keretét
- Kérdések: a hallgató a félév folyamán 3 kérdést tesz fel 3 olvasmányhoz kapcsolódóan
- Esszé: a hallgató a félév végén egy 1500 szavas esszében prezentálja az önálló adatgyűjtése eredményeit

A tanulás környezete:

Tantermi

Teljesítendő követelmények:

- Órai jelenlét, hiányzások maximális száma: 3
- Absztrakt
- Projektvázlat
- Kérdések
- Esszé

Értékelés szempontjai:

- Órai aktivitás 10%
- Absztrakt 10%
- Projektvázlat 20%
- Kérdések 20%
- Esszé 40%

Értékelés módja:

Gyakorlati demonstráció (prezentáció, beadott feladat értékelése)

Az érdemjegy kiszámítása

- 86–100 % – jeles (5)
- 71–85 % – jó (4)
- 61–70 % – közepes (3)
- 51–60 % – elégséges (2)
- 0–50 % – elégtelen (1)

Kötelező irodalom:

Angelusz Róbert, Éber Márk Áron, Gecser Ottó (2010): Társadalmi rétegződés olvasókönyv.

<https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/handle/123456789/7378?show=full>

Éber Márk Áron (2018): Társadalmi szerkezetek, társadalmi folyamatok. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

Kékesi, Zoltán, Lázár, Eszter, Varga, Tünde, Szoboszlai, János 2012. A gyakorlattól a diszkurzusig – Kortárs művészetelméleti szöveggyűjtemény. Budapest: MKE

<https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/handle/123456789/13092?show=full>

Bennett, T. (1998). *Culture: A Reformer's Science*. Sage.

Bourdieu, Pierre (2012) *A művészet szabályai*. Budapest: BKF.

Wolff, Janet (1993) *The Social Production of Art*. Macmillan: London.

Ajánlott irodalom:

Marx, K., & Engels, F. (1974). *Német Ideológia*. Helikon.

Williams, R. (2005) *Problems in Materialism and Culture: Selected Essays*. Verso.
Buka, Virág, Nagy, Kristóf, Szarvas, Márton (2022). *Kultúra és Kapitalizmus*. Fordulat 30. (7-39).
http://fordulat.net/pdf/30/F30_BUKA_NAGY_SZARVAS.pdf

Egyéb információk:

Milyen eszközöket szükséges beszereznie a hallgatónak az óra teljesítéséhez? Milyen különleges jellemzői lesznek a kurzusnak?

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól,

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: